

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ СУРГУУЛЬ

ЭДИЙН ЗАСГИЙН СУРГУУЛЬ ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОЛОВСРОЛ ХОЛБОО

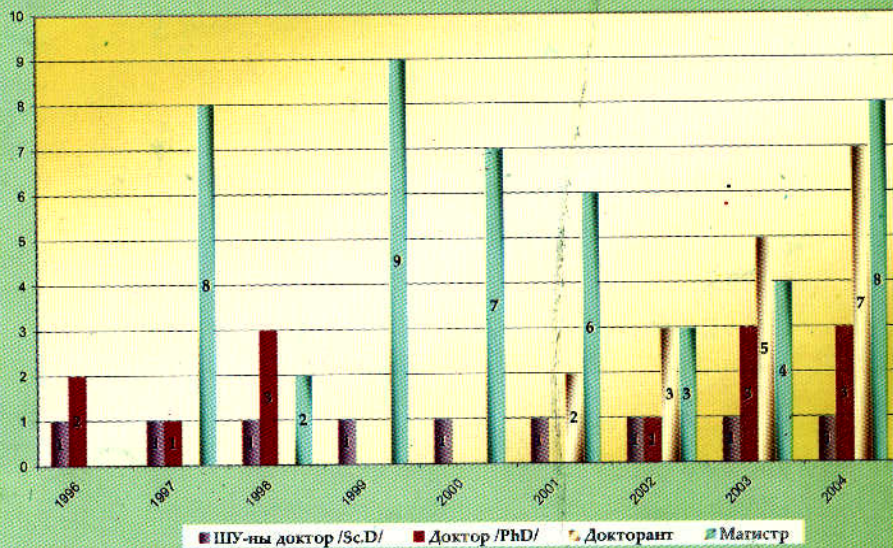

ЭДИЙН ЗАСАГ: онол, практик

- Эдийн засгийн хөгжлийн онолын үзэл баримтлал
- Эдийн засгийн онолыг заах зарим асуудал
- Монгол улс дахь газрын эдийн засгийн асуудал

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ОНОЛЫН ТЭНХИМ 50 ЖИЛ

Тэнхмийн багш нарын эрдмийн зэргийн байдал

2004 № 230 (12)

АГУУЛГА

Сэтгүүлийн редакцийн ЗӨВЛӨЛ

Дарга: Б.Сувд

Гишүүд:

Д.Дагвадорж
П.Лувсандорж
Г.Миеэгомбо
Э.Сайнбилэг
Б.Сайнжаргал

Н/Б дарга:

Н.Доосмаа

ХАЯГ:

Улаанбаатар 46-A/121
Монгол Улсын Их Сургууль
Эдийн засгийн Сургууль

УТАС: 350997

ФАКС: 976-11-350994

И-МЭЙЛ:

webmaster@ses.edu.mn

© 2004. МУИС-ийн Эдийн
засгийн сургууль
Эдийн засгийн
боловсрол холбоо

Өмнөх үг	3
Зохиогчид	4
1. Б.Сувд. Эдийн засгийн онолын тэнхим 50 жил	5
2. П.Лувсандорж. Эдийн засгийн хөгжлийн онолын баримтлал	10
Г.Миеэгомбо Эдийн засгийн онолыг заах аргын зарим асуудал	15
4. Ц.Даваадорж. Монгол улс дахь газрын эдийн засгийн асуудал	24
5. Б.Алтанцэцэг. Монголын эдийн засгийн өсөлтийн хандлага	32
6. Ч.Хашчулуун, Б.Алтанцэцэг, Б.Ариун-Эрдэнэ, Д.Баярмаа, С.Дөлбадрах, Т.Оюунбаатар, Б.Соёлмаа. An Impact of Privatization on economic Growth and Poverty: A Theoretical Analysis	38
7. Б.Отгонтерс. Labor emigration and its impacts on sending country	48
8. Б.Бат, Т.Цэгмид. Escape development strategy From the view of energy transition	61
9. Д.Хишгээ. Газрын харилцааны түүхэн уламжлал ба газар өмчлөлийн зарим асуудал	70
10. Д.Бадарч.Х.Эрдэнэчулуун Шилжилтийн үеийн бүтцийн өөрчлөлт	75
11. А.Батсүх. Гадаадад ажиллагсадын гуйвуулга хөгжилд тустай юу	79
12. Б.Батбямба. Гадаад худалдааг зохицуулах нь .	90
13. Ж.Батбаяр. Гаалийн байгууллагын эрсдэлийн менежмент	94
14. Ronald Findlay, Mats Lundahl. Глобалчлалын анхдугаар эрин: Монголын их эзэнт гүрний үүсэл, буюу Чингис хааны Эдийн засгийн онол	104

CONTENTS

Editorial Board

Editor in chief: **B.Suud**

Board members:

D. Dagyadorj

P. Luvsandorj

G. Miyegombo

E. Sainbileg

B. Sainjargal

Secretary **N.Doosmaa**

ADDRESS:

Ulaanbaatar 46-A/121

National University of

Mongolia

School of Economic Studies

TELEPHONE: 350997

FAX: 976-11-350994

E-MAIL:

webmaster@ses.edu.mn

© 2004. School of Economic Studies, NUM
Economic Education Association

Preface	3
Authors	4
1. B.Suud . "Economics Department: 50 years"	5
2. P.Luvsandorj . "Theoretical concept of economic development system"	10
3. G.Miyegombo . "Methodical Issues of Teaching Economics"	15
4. Ts.Davaadorj . "Some issues of Land Economy in Mongolia"	24
5. B.Altantseteg . "Growth trends of Mongolian Economy"	32
6. Ch.Khashchuluun, B.Altantseteg, B.Ariun-Erdene, D.Bayarmaa, S.Dulbadrakh, T.Ouynbaatar, B.Soyolmaa . "An Impact of Privatization on Economic Growth and Poverty: A Theoretical Analysis"	38
7. B.Otgontugs . "Labor emigration and its impacts on sending country"	48
T.Tsegmid, B.Bat . "Escape development strategy from the view of energy transition"	61
9. D.Khishgee . "Historic traditions of Land relations and some problems of land privatization"	70
10. D.Badarch, Kh. Erdenechuluun . "A Structural Change in Transition Period"	75
11. A.Batsukh . "Can Money transfers of workers in abroad help development?"	79
12. B.Batbyamba . "Regulation of foreign trade"	90
13. J.Batbayar . "Risk Management of Customs Organization"	94
14. Ronald Findlay, Mats Lundahl . "First Era of Globalization: Origin of the Mongolian Great Empire and Chinggis Khan's Economic Theory"	104

ӨМНӨХ ҮГ

"Эдийн засаг: онол, практик" сэтгүүлийн энэхүү дугаарыг МУИС-ийн ЭЗС-ийн Эдийн засгийн онолын тэнхим үүсэн байгуулагдсаны 50 жилийн ойд зориулж тус тэнхмийн багш, эрдэмтэдийн бүтээлүүдээр бэлтгэж гаргав.

Эдийн засгийн шинжлэх ухаанд онолын сургалт, судалгаа тэргүүн зэргийн байр эзэлдэг. Туршлагын хуримтлал онол болон хувирч, онолын хуримтлал амьдрал болон хэрэгждэг. Эдийн засгийн шинжлэх ухааны олон салбар, тус бүрдээ онолтой. Онолын сургалт, судалгаа бүхэлдээ олны ажил амьдралтай холбоотой.

Сэтгүүлийн энэ дугаарт Монгол Улсад шинээр тавигдаж буй газрын хувьчлалтай холбоо бүхий газрын эдийн засгийн асуудлууд, үндэсний эдийн засгийг хөгжүүлэх, стратеги бодлогын асуудлуудыг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд хэрэг болох онолын үзэл баримтлал; Монголын эдийн засгийн өсөлтийг судлахад хэрэгтэй арга зүйн үндэслэл: хувьчлал эдийн засгийн өсөлт, хүн амын ядуурлын судалгааны зарим үр дүн орсон болно.

Зах зээлийн эдийн засгийн тогтолцоог шинээр төлөвшүүлж буй Монгол Улсад эдийн засгийн онолын сургалт, судалгаа шинээр тавигдаж байгаа нарийн төвөгтэй асуудлууд боловч алдар, гавъяатай үйлс. Энэ үйл хэрэгт хүчин зүтгэж явсан, хүчин зүтгэж яваа, хүчин зүтгэх гэж байгаа өргөн олонд ажлын амжилт, амьдралын сайн сайхныг хүсэн ерөөж байна.

Эдийн засгийн онолын чиглэлээр төгсөгчид, сургалт судалгаа явуулдаг багш эрдэмтэд, эдийн засгийн онолын мэдлэгийг эзэмшигчдийн ажил, бүтээл арвин байх болтугай.

Б.Сувд
П.Лувсандорж

Зохиогчид

1. **Батын Сувд.** Тэргүүлэх профессор. МУИС-ийн ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимийн багш. Судалгааны чиглэл: "Шилжилтийн үеийн нийгмийн салбарын шинэчлэл", "Монгол дахь ядуурлын асуудлууд". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Монголын эдийн засаг: шилжилтийн эдийн засгийн гарын авлага" номын хамтран зохиогч, редактор. Улаанбаатар-Манчестер. 1999; "Монгол Улсын хүний хөгжлийн илтгэл 2000" хамтран зохиогч, "Монгол улсын засгийн газар, НҮБХХ", THE MONGOLIA ECONOMY: A Manual of Applied Economics for a Country in Transition. 2000 EE. Cheltenham, UK. Northampton, MA, USA.
2. **Гомбын Миеэгомбо.** Монгол Улсын Гавъяат багш, Ардын багш, Эдийн засгийн ухааны дэд доктор, профессор, "Эдийн засаг: онол, практик" сэтгүүлийн редакцийн зөвлөлийн гишүүн.
3. **Пунцагдашийн Лувсандорж.** Монгол Улсын Шинжлэх Ухааны Академийн гишүүн (академич), МУИС-ийн Эдийн засгийн хүрээлэнгийн захирал. Эдийн засгийн ухааны доктор, профессор. Судалгааны чиглэл: "Хөгжлийн эдийн засаг". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: " Монголын эдийн засаг: шилжилтийн эдийн засгийн гарын авлага" Улаанбаатар-Манчестер. 1999; " Монгол улс: шилжилтийн эдийн засгийн стратеги" Edap joint policy studies 4. KDI. 1998; " Шилжилтийн эдийн засаг: Монголын байдал ба туршлага" Northeast Asian Study Series 3. Tohoku University. 1999. THE MONGOLIAN ECONOMY: A Manual of Applied Economics for a Country in Transition. 2000 EE. Cheltenham, UK. Northampton, MA, USA. Шилжилтийн эдийн засгийн шинжлэх ухааны асуудлууд. Үнэн. 2002.08.23 Үндэсний эдийн засгийг хөгжүүлэхийн тулд ... Зууны мэдээ. 2003.07.07 эдийн засгийн хөгжил буюу Монгол =165. Өнөөдөр. 2003.03.27.
4. **Цэнддаваагийн Даваадорж.** Доктор(PhD), МУИС, ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимийн эрхлэгч, Монгол-Японы төвийн захирал. Судалгааны чиглэл: "Газрын эдийн засгийн харилцаа"
5. **Батчулууны Алтанцэцэг.** Докторант МУИС, ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимийн багш. Судалгааны чиглэл: " Эдийн засгийн өсөлт ба төрийн зохицуулалт". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: " Экономикс " 2000, " Макро эдийн засаг " 2000, " Микроэкономикс " 2001," Макро эдийн засаг бодлого, дасгал, тест " 2000, 2003
6. **Чулуундоржийн Хашчулуун.** Доктор(Ph.D) МУИС, ЭЗС-ийн захирал, Судалгааны чиглэл: " Эдийн засгийн өсөлт ба олон улсын худалдаа" ЭЗО-ын тэнхимийн магистр багш: **Б.Алтанцэцэг, Б.Ариун-Эрдэнэ, Д.Баярмаа, С.Делбадрах, Т.Оюунбаатар, Б.Соёлмаа.**
7. **Банзрагчийн Отгонтөгс.** Докторант МУИС, ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимийн багш. Судалгааны чиглэл: "Олон улсын худалдааны бодлого". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Макро эдийн засаг" 2000, "Микро экономикс" 2001, "ЭЗО-ын тэнхимээс зааж буй хичээлийн тодорхойлолт" 2000, "Макро эдийн засаг, бодлого, дасгал, тест" 2000, 2001.
8. **Буянцогтын Бат.** Кюунгроокийн Их Сургуулийн докторант, МУИС, ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимийн багш. Судалгааны чиглэл: "Эдийн засаг дахь бүтцийн өөрчлөлт". Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: Монголын эдийн засаг: шилжилтийн эдийн засгийн гарын авлага" хамтран зохиогч. 1999, "Макро эдийн засаг, бодлого, дасгал, тест" 2000.
9. **Дашдоржийн Хишгээ.** Докторант. МУИС, ЭЗС-ийн ЭЗО-ын тэнхимийн багш. Судалгааны чиглэл: "Өмч хувьчлал, газрын хувьчлал".
10. **Халтархүүгийн Эрдэнэчулуун.** Доктор (Ph), профессор. ГЕГ-ийн дэргэдэх Гааль, эдийн засгийн дээд сургуулийн захирал. Судалгааны чиглэл: "Шилжилтийн эдийн засаг" Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Экономикс" 2000, "Шилжилтийн эдийн засаг" 2000, "Макро эдийн засаг бодлого, дасгал тест" 2000, 2003.
11. **Алагийн Батсүх.** Эдийн засгийн ухааны доктор PhD. Монголбанкны тэргүүн дэд ерөнхийлөгч. Судалгааны чиглэл: "Мөнгө, татварын бодлогын оновчлол" Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээлүүд: "Optimal Rate Structure of Corporate Income Tax" ICOOC 2002, International Conference on Optimazation and Optimal Control. Abstract, August13-17, 2002 Ulaanbaatar, Mongolia. "Банкны салбар дахь хөдөлмөрийн нийлүүлэлтийг шинжлэх арга зүйн талаар товчхон". Эдийн засаг: онол, практик сэтгүүл, 2003 №214(10)
12. **Б.Батбямба.** Аспирант БГУЭП. ГЕГ-ын дэргэдэх Гааль, эдийн засгийн коллежийн багш. Судалгааны чиглэл: "Олон улсын эдийн засгийн харилцаа, зохицуулалт" Сүүлийн үед хэвлэгдсэн бүтээл: "Татварын онол"
13. **Батбаяр.** Техникийн ухааны магистр. Судалгааны чиглэл: "Байгууллагын өөрчлөлтийн менежмент"